

Prefață

Intrat în vigoare în ianuarie 1969, fostul Cod de procedură penală a trebuit inițial să facă față rigorilor procesului penal ale statului totalitar, pentru ca ulterior, cu multiple modificări, să fie adaptat exigențelor unui stat democratic. Ratificarea în 1994 a Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (în continuare Convenția europeană) a condus la aplicarea directă în cadrul procesului penal a standardelor europene de protecție, constatându-se numeroase situații în care normele de procedură penală române se aflau într-o vădită contradicție cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Modificările legislative survenite în ultimele două decenii au acoperit în parte lipsurile unei legislații din ce în ce mai decuplată de preocupările existente la nivel european în privința garanțiilor procedurale și, în general, a reformei procedurilor penale, nefiind apte să restructureze logica procesului penal în scopul asigurării fiabilității procedurilor. Mai mult decât atât, unele instituții au devenit aproape ilizibile pentru justițiabili datorită numărului mare de modificări (articole cu extrem de mulți indici, de pildă art. 160^{2a} C.proc.pen.), codul transformându-se într-un instrument extrem de tehnic destinat preponderent specialiștilor.

În acest context, noul Cod de procedură penală (în continuare Codul, noul cod sau NCPP), adoptat prin Legea nr. 135, publicată în M.Of. nr. 486 din 15 iulie 2010, a avut în vedere crearea unui cadru legislativ clar, previzibil și accesibil tuturor participanților la efectuarea actului de justiție penală. Totodată, legiuitorul s-a preocupat de așezarea procesului penal pe pilonii unor noi principii care, alături de cele clasice, să contribuie la o mai bună înfăptuire a justiției penale cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului. Această structură reprezintă nucleul dur al reglementării desfășurării unui nou model de proces penal în cadrul căruia să fie constatate la timp, în mod complet și fără echivoc, faptele care constituie infracțiuni, astfel încât nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii.

Elaborarea noii codificări a urmărit, *pe de o parte*, asigurarea eficienței procesului penal și definirea limitelor puterilor coercitive ale statului, iar, *pe de altă parte*, garantarea drepturilor părților și a celorlalți participanți în procesul penal, astfel încât să fie respectate prevederile Constituției, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementări ale Uniunii Europene în materie procesual penală, precum și ale pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte.

Această viziune se fundamentează atât pe doctrina națională sau europeană și pe dezvoltările jurisprudențiale ale instanțelor europene, cât și pe analizele psihologice empirice ale lui *Tom R. Tyler*, care leagă respectarea de către public a legii de existența și funcționarea unui sistem de garanții procedurale în cadrul procesului penal¹⁾.

¹⁾ *T.R. Tyler, Why People Obey the Law, Yale University Press, New Haven, 1990, p. 174.*

Multiplele decizii pronunțate de Curtea Constituțională, în majoritatea lor vădit eronate, au condus la necesitatea unor intervenții legislative realizate în principal prin Legea nr. 75/2016, respectiv prin O.U.G. nr. 18/2016.

Noul cod structurează procesul penal în *patru faze procesuale*: fiecare fază procesuală are una sau mai multe subdiviziuni denumite *etape procesuale*; astfel, **faza urmăririi penale are trei etape procesuale**: etapa de investigare a faptei (odată cu începerea urmăririi penale până la continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect/punerea în mișcare a acțiunii penale), cea de investigare a persoanei (după continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect/punerea în mișcare a acțiunii penale) și rezolvarea cauzei de către procuror; **faza camerei preliminare are două etape procesuale**: judecata în camera preliminară, precum și soluționarea contestației formulate împotriva încheierii judecătorului de cameră preliminară; **faza judecății are două etape procesuale**: judecata în primă instanță și judecata în apel (singura cale ordinară de atac integral devolutivă cu privire la obiectul acțiunii penale/civile); **faza executării are două etape procesuale**: punerea în executare a hotărârii penale și, dacă este cazul, modificări ce ar putea interveni în cursul executării, precum și soluționarea contestației (cale ordinară de atac ce poate fi exercitată împotriva hotărârilor pronunțate în legătură cu executarea);

În acest cadru procesual sunt întâlnite următoarele categorii de *participanți*:

(i) organele judiciare: instanțele judecătorești, judecătorul de drepturi și libertăți¹⁾, judecătorul de cameră preliminară, procurorul, organele de cercetare penală²⁾;

(ii) părțile (subiecții procesuali care exercită sau împotriva cărora se exercită o acțiune judiciară): inculpatul, partea civilă, partea responsabilă civilmente;

(iii) avocatul care asistă sau reprezintă părțile ori subiecții procesuali principali, în condițiile legii;

(iv) subiecții procesuali principali: suspectul și persoana vătămată³⁾;

(v) alți sunt subiecți procesuali: martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum și orice alte persoane sau organe prevăzute de lege, având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale.

¹⁾ *Judecătorul de drepturi și libertăți* este judecătorul care, în cadrul instanței, potrivit competenței acesteia, soluționează cererile, propunerile, plângerile, contestațiile sau orice alte sesizări privind: a) măsurile preventive; b) măsurile asigurătorii; c) măsurile de siguranță cu caracter provizoriu; d) actele procurorului, în cazurile prevăzute de lege; e) încuviințarea perchezițiilor, a folosirii *metodelor* și tehnicilor speciale de supraveghere sau cercetare ori a altor procedee probatorii potrivit legii; f) procedura audierii anticipate.

²⁾ Sunt organe de cercetare penală: organele de cercetare penală ale poliției judiciare, precum și organele de cercetare penală speciale.

³⁾ Victima infracțiunii nu se mai poate constitui parte vătămată în cadrul procesului penal având calitatea de subiect procesual principal. Practic, victima infracțiunii va fi, în logica noului cod, un martor care beneficiază de drepturi procesuale speciale.

1. Urmărirea penală

Activitatea de urmărire penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârșit o infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.

NCPP a realizat uniformizarea actelor prin care organele de urmărire penală se pronunță, eliminând distincție între rezoluție și ordonanță. Astfel, potrivit noului Cod, pe parcursul urmăririi penale, procurorul sau organele de cercetare penală se pronunță numai *prin ordonanță* asupra actelor și măsurilor procesuale.

Desfășurarea urmăririi penale cunoaște două etape procesuale: etapa de investigare a faptei (odată cu începerea urmăririi penale¹⁾) și etapa de investigare a persoanei (odată cu conferirea calității de suspect²⁾), procedura fiind, în principiu, nepublică, preponderent scrisă și necontradictorie.

În acest proces de trecere de la fapt la drept³⁾, procurorul, participant la procesul penal, este actorul principal al urmăririi penale, iar în exercitarea funcției de anchetă conduce și supraveghează activitatea organelor de cercetare penală ale poliției judiciare și ale organelor de cercetare penală speciale, putând totodată să efectueze orice act de urmărire penală.

A fost creată o structură flexibilă și eficientă în care procurorul nu mai este obligat să efectueze acte de urmărire penală *(cu excepția dispozițiilor procedurale din legile speciale cu care codul se completează, a infracțiunilor pentru care competența de judecată în primă instanță aparține curții de apel sau Înaltei Curți de Casație și Justiție, a infracțiunilor prevăzute în art. 188-191, 279 și 289-294 din Codul penal – Legea nr. 286/2009, a infracțiunilor săvârșite cu intenție depășită, care au avut ca urmare moartea unei persoane, în cazul infracțiunilor pentru care competența de a efectua urmărirea penală aparține Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism sau Direcției Naționale Anticorupție, precum și în alte cazuri prevăzute de lege)*, însă are rol activ, deținând controlul întregii urmăririi penale, în cadrul căreia poate stabili planul de anchetă, strategii sau dispune măsuri operative ori procesuale. Așadar, chiar dacă competența generală de efectuare a urmăririi penale aparține organelor de cercetare penală, procurorul

¹⁾ Potrivit art. 305 alin. (1) NCPP, când actul de sesizare îndeplinește condițiile prevăzute de lege, organul de urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la fapta săvârșită ori a cărei săvârșire se pregătește, chiar dacă autorul este indicat sau cunoscut.

²⁾ Potrivit art. 305 alin. (3) NCPP, atunci când există probe din care să rezulte bănuiala rezonabilă că o anumită persoană a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală și nu există vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1), organul de urmărire penală dispune ca urmărirea penală să se efectueze în continuare față de aceasta, care dobândește calitatea de suspect. Măsura dispusă de organul de cercetare penală se supune, în termen de 3 zile, confirmării procurorului care supraveghează urmărirea penală, organul de cercetare penală fiind obligat să prezinte acestuia și dosarul cauzei.

³⁾ A se vedea *Raportul Comisiei Delmas-Marty*, La mise en état des affaires pénales, disponibil pe site-ul (www.ladocumentationfrancais.fr).

nu rămâne la stadiul de intermediar între poliție și instanța de judecată, reprezentând figura-cheie a procedurilor desfășurate în faza de urmărire penală.

În exercitarea atribuției de a conduce activitatea de urmărire penală, procurorul poate lua măsurile necesare, poate da dispoziții organelor de cercetare penală care iau aceste măsuri ori poate asista la efectuarea oricărui act de cercetare penală. Dispozițiile date de procuror în legătură cu efectuarea actelor de cercetare penală sunt *obligatorii și prioritare* pentru organul de cercetare, precum și pentru alte organe ce au atribuții prevăzute de lege în constatarea infracțiunilor. Prin urmare, organele ierarhic superioare ale poliției judiciare sau ale organelor de cercetare penală speciale nu pot da îndrumări sau dispoziții privind cercetarea penală, care să intre în conflict cu cele dispuse de procuror.

Având în vedere structura piramidală a Ministerului Public, în care funcționează principiul subordonării ierarhice și al indivizibilității parchetului în ansamblu, procurorul ierarhic superior poate infirma motivat actele procurorului ierarhic inferior când acestea sunt nelegale sau vădit neîntemeiate. Astfel, noul cod așează la baza actelor emise în cadrul controlului ierarhic principiile loialității și profesionalismului în emiterea actelor judiciare.

În materia probațiunii, procurorul trebuie să vegheze la respectarea principiilor legalității și loialității în administrarea probelor¹⁾.

Garantarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor implicate în procesul penal a impus ca pentru anumite măsuri procesuale sau procedee probatorii intruzive în aceste drepturi să se asigure un control judiciar prin intermediul judecătorului de drepturi și libertăți. În acest fel, noul cod se aliniază jurisprudenței curții de la Strasbourg, care la rândul ei a dezvoltat jurisprudențial teoria lui Montesquieu potrivit căreia „puterea limitează puterea” (*par la disposition des choses, le pouvoir arrête le pouvoir*²⁾), în vederea restrângerii forței coercitive a „Leviathanului”.

Procurorul are posibilitatea de a solicita *procedura audierii anticipate* în fața judecătorului de drepturi și libertăți, în condiții de contradictorialitate [fiind astfel respectate garanțiile prevăzute în art. 6 parag. 1 și 3 lit. d) din Convenția europeană], atunci când există riscul ca persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente sau un martor să nu mai poată fi audiat în cursul judecății, procurorul poate sesiza judecătorul de drepturi și libertăți în vederea audierii anticipate a acestuia (spre exemplu, audierea unui martor a cărui stare de sănătate este grav afectată de o boală incurabilă, sau care

¹⁾ Procurorul poate: (i) proceda la audierea suspectului sau a inculpatului, a părților, martorilor (cărora le poate acorda protecție în cazul în care au statutul de martori amenințați sau vulnerabili); (ii) autoriza, pe o durată de maximum 48 de ore, măsurile de supraveghere tehnică sau reținerea, predarea ori percheziționarea trimerilor poștale; (iii) efectua percheziția corporală sau a unui vehicul; (iv) dispune efectuarea expertizei, autopsiei medico-legale, a fetusului sau a nou-născutului, exhumarea ori examinarea fizică.

²⁾ „La liberté politique ne peut exister que dans les régimes «modérés» que sont la République et la Monarchie, dans la mesure où elle suppose des lois, absentes du régime despotique. Mais il ne suffit pas qu'un Etat soit modéré pour qu'il y ait liberté: sa constitution, qui organise les trois instances de l'Etat (les pouvoirs législatif, exécutif et judiciaire), doit aussi prévenir l'abus de pouvoir. S'il est dans la nature du pouvoir de ne pas contenir en lui-même ses propres limites, il faut faire en sorte que «le pouvoir arrête le pouvoir»: en distribuant les trois pouvoirs dans des mains différentes (séparation des pouvoirs), chacun, contrôlé par les deux autres, reste à sa place” (*Montesquieu, De l'esprit des lois, 1748*).

învădereză că va părăsi țara pentru o lungă perioadă de timp)¹⁾. Ca urmare a completării dispozițiilor art. 308 NCPP prin O.U.G. nr. 18/2016 procedura audierii anticipate va putea fi uzitată și cu privire la audierea minorului martor sau parte civilă, precum și cu privire la audierea persoanei vătămate dacă, în raport cu persoana acestora sau cu natura cauzei, procurorul apreciază că evitarea audierii repetate pe parcursul procesului este în interesul acestora.

Urmarea acestei proceduri nu este obligatorie pentru judecătorul de drepturi și libertăți care va proceda la ascultarea martorului/persoanei vătămate/părții civile/părții responsabile civilmente, numai dacă apreciază că sunt îndeplinite condițiile legale, realizându-se astfel un filtru al cererilor de audiere anticipată formulate de procuror. În ipoteza în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că cererea procurorului este întemeiată, stabilește de îndată data și locul audierii, dispunându-se citarea părților și subiecților procesuali principali. Participarea procurorului la această procedură este obligatorie.

Codul a prevăzut, cu titlu de principiu, că procurorul este obligat în cursul urmăririi penale să pună în mișcare și să exercite acțiunea penală (al cărei obiect îl constituie tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni) din oficiu atunci când există probe din care rezultă motive întemeiate cu privire la săvârșirea unei infracțiuni. Astfel, nu va mai fi posibilă punerea în mișcare a acțiunii penale direct prin rechizitoriu, procurorul având obligația de a dispune prin ordonanță punerea în mișcare a acțiunii penale în cursul urmăririi penale pentru a putea proceda ulterior la o legală sesizare a instanței.

Obligativitatea exercitării acțiunii penale a fost atenuată prin introducerea principiului oportunității urmăririi penale ce este inerent activității parchetelor [*regimul legalității temperate a urmăririi penale*, în acord cu pct. I lit. a) și b) din Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei nr. (87) 18 din 17 septembrie 1987 privind simplificarea justiției penale], în baza căruia, procurorul va putea renunța motivat la urmărirea penală în cazurile și condițiile strict și limitativ prevăzute de lege.

Necesitatea impunerii unor condiții în aplicarea „clasării în oportunitate” are ca scop: asigurarea transparenței și înlăturarea oricărui arbitrar în dispunerea unor măsuri ce reprezintă în fapt opțiuni de politică penală ale Ministerului Public, asigurarea unui control jurisdicțional eficient al soluțiilor procurorului întemeiate pe principiul oportunității, evitarea sporirii excesive a puterilor procurorului, care altfel ar fi putut deveni actorul principal în politica penală a statului.

Procurorul are posibilitatea de a face apel la principiul oportunității urmăririi penale și de a dispune renunțarea la urmărire numai în cazul în care:

(i) urmărirea penală a fost începută pentru infracțiuni de o gravitate mică și mijlocie, pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de până la 7 ani; deopotrivă, este necesar ca infracțiunea să fi avut ca urmare moartea victimei;

¹⁾ Această procedură, inspirată din instituția incidentului probator din legislația procesul penală italiană, reprezintă – așa cum se afirmă în literatura italiană de specialitate – o paranteză jurisdicțională pe parcursul urmăririi penale.

(ii) să se constate că nu există un interes public în urmărirea faptei prin raportare la următoarele criterii:

- a) conținutul faptei și împrejurările concrete de săvârșire a faptei;
- b) modul și mijloacele de săvârșire a faptei;
- c) scopul urmărit;
- d) urmările produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârșirea infracțiunii;
- e) eforturile organelor de urmărire penală necesare pentru desfășurarea procesului penal prin raportare la gravitatea faptei și la timpul scurs de la data săvârșirii acesteia;
- f) atitudinea procesuală a persoanei vătămate;
- g) existența unei disproporții vădite între cheltuielile pe care le-ar implica desfășurarea procesului penal și gravitatea urmărilor produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârșirea infracțiunii.

Când autorul faptei este cunoscut, la aprecierea interesului public sunt avute în vedere și persoana suspectului sau a inculpatului, conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, atitudinea suspectului sau a inculpatului după săvârșirea infracțiunii și eforturile depuse pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii.

Aceste criterii generale au fost stabilite pentru a se evita arbitriul în dispunerea acestei soluții de către procuror.

În toate cazurile, oportunitatea trebuie raportată numai la interesul public, în care nu trebuie să fie regăsite motive de „oportunitate politică”.

Odată cu dispunerea renunțării la urmărirea penală, procurorul poate impune inculpatului respectarea unei sau mai multor obligații¹⁾. În acest caz, procurorul trebuie să stabilească, prin ordonanță, termenul până la care acestea urmează a fi îndeplinite, care nu poate fi mai mare de 6 luni sau de 9 luni pentru obligații asumate prin acord de mediere încheiat cu partea civilă și care curge de la comunicarea ordonanței.

Neîndeplinirea în termenul stabilit a obligațiilor atrage sancțiunea revocării măsurii, urmată de redeschiderea urmăririi penale. Sarcina de a face dovada îndeplinirii obligațiilor sau prezentarea motivelor de neîndeplinire a acestora revine suspectului ori inculpatului. După redeschiderea urmăririi penale nu se mai poate dispune o nouă soluție de renunțare la urmărire penală, fiind astfel previzibilă dispunerea unei soluții de trimitere în judecată, cu excepția cazului în care a intervenit între timp vreun impediment la exercitarea acțiunii penale.

Ordonanța de renunțare la urmărirea penală este suspendată din oficiu verificării sub aspectul legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior și, ulterior, în măsura în care este confirmată pe scară ierarhică, de judecătorul de cameră preliminară.

¹⁾ Potrivit art. 318 alin. (6) NCPP: „Procurorul poate dispune, după consultarea suspectului sau a inculpatului, ca acesta să îndeplinească una sau mai multe dintre următoarele obligații:

- a) să înlăture consecințele faptei penale sau să repare paguba produsă ori să convină cu partea civilă o modalitate de reparare a acesteia;
- b) să ceară public scuze persoanei vătămate;
- c) să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității, pe o perioadă cuprinsă între 30 și 60 de zile, în afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, persoana nu poate presta această muncă;
- d) să frecventeze un program de consiliere.

În cazul în care nu se poate începe urmărirea penală, întrucât nu sunt întrunite condițiile de fond și formă esențiale ale sesizării sau există vreun impediment la punerea în mișcare ori exercitare a acțiunii penale, procurorul va dispune soluția clasării (*clasare în legalitate*). Astfel, NCPP a unificat în soluția clasării soluțiile de neîncepere a urmăririi penale, scoatere se sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale și clasare prevăzute de vechiul cod. Odată cu soluția clasării procurorul poate dispune și cu privire la:

a) ridicarea sau menținerea măsurilor asigurătorii; aceste măsuri încetează de drept dacă persoana vătămată nu introduce acțiune în fața instanței civile, în termen de 30 de zile de la comunicarea soluției;

b) restituirea bunurilor ridicate sau a cauțiunii;

c) sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de luare a măsurii de siguranță a confiscării speciale;

d) sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de desființare totală sau parțială a unui înscris;

e)¹⁾ sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de luare ori, după caz, de confirmare, de înlocuire sau de încetare a măsurilor de siguranță a obligării provizorii la tratament medical, respectiv a internării medicale provizorii;

f) cheltuielile judiciare.

NCPP nu mai prevede obligativitatea prezentării materialului de urmărire penală, deoarece dreptul la apărare al părților sau subiecților procesuali principali fiind garantat pe tot parcursul urmăririi penale prin posibilitatea de a participa la actele de urmărire penală sau prin dreptul de acces la dosar.

În cazul în care procurorul apreciază că se impune trimiterea în judecată, va întocmi rechizitoriul care reprezintă actul de sesizare al instanței, neputând avea și rolul de act de inculpare, întrucât acțiunea penală trebuie pusă în mișcare în cursul procesului penal înainte de întocmirea rechizitoriului. Rechizitoriul se limitează la fapta și persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală și cuprinde datele privitoare la fapta reținută în sarcina inculpatului și încadrarea juridică a acesteia, probele și mijloacele de probă, cheltuielile judiciare, dispoziția de trimitere în judecată, precum și alte mențiuni necesare pentru soluționarea cauzei. Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când a fost întocmit de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când a fost întocmit de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, rechizitoriul este verificat de procurorul-șef de secție, iar când a fost întocmit de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet. În cauzele cu arestați, verificarea se face de urgență și înainte de expirarea duratei arestării preventive.

¹⁾ Lit. e) de la alin. (2) al art. 315 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 80 din O.U.G. nr. 18/2016.

2. Camera preliminară

Camera preliminară este o instituție nouă, inspirată din dreptul german, care are ca scop rezolvarea chestiunilor ce țin de legalitatea trimiterii în judecată și de legalitatea administrării probelor, asigurându-se premisele pentru soluționarea cu celeritate a cauzei în fond. Prin instituția camerei preliminare, codul urmărește să răspundă exigențelor de legalitate, celeritate și echitate ale procesului penal.

În cadrul acestei proceduri se efectuează un control de legalitate *a posteriori* atât a actului de trimitere în judecată, cât și a probelor pe care se bazează acesta, astfel încât întreaga fază de urmărire penală să fie purgată de actele procesuale sau procedurale sau de probele sau procedeele probatorii efectuate sau obținute prin încălcarea echitabilității procedurilor.

Durata procedurii în camera preliminară este de cel mult 60 de zile de la data înregistrării cauzei la instanță. Judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, în procedură contradictorie și orală.

Dacă nu s-au formulat cereri și excepții ori nu a ridicat din oficiu excepții, la expirarea termenului de soluționare, judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecății. Judecătorul de cameră preliminară care a dispus începerea judecății exercită funcția de judecată în cauză.

În cazul în care judecătorul de cameră preliminară constată neregularități ale actului de sesizare, în cazul în care sancționează cu nulitatea de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori dacă exclude una sau mai multe probe administrate, încheierea se comunică de îndată parchetului care a emis rechizitoriul. În termen de 5 zile de la comunicare, procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare și comunică judecătorului de cameră preliminară dacă menține dispoziția de trimitere în judecată ori solicită restituirea cauzei.

Judecătorul de cameră preliminară restituie cauza la parchet dacă:

a) rechizitoriul este neregularitar întocmit, iar neregularitatea nu a fost remediată de procuror în termenul de 5 zile de la comunicare, dacă neregularitatea atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau limitelor judecății;

b) a exclus toate probele administrate în cursul urmăririi penale;

c) procurorul solicită restituirea cauzei ori nu răspunde în termenul prevăzut de aceleași dispoziții.

Judecătorul de cameră preliminară este competent să soluționeze și plângerile formulate împotriva soluțiilor de clasare dispuse de procuror. În aceste proceduri, procurorul este obligat să transmită judecătorului de cameră preliminară dosarul cauzei.

3. Judecata

3.1. Competențe

Noul cod de procedură penală stabilește următoarea structură a competențelor instanțelor¹⁾:

(i) *Judecătoria* judecă în primă instanță toate infracțiunile (*plenitudine de competență*), cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe precum și soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege (de pildă, cererile de liberare condiționată, contestațiile la executare);

(ii) *Tribunalul* judecă în primă instanță infracțiunile de mare gravitate: cele prevăzute de Codul penal (Legea nr. 286/2009) în art. 188-191, art. 209-211, art. 254, art. 256¹, art. 263, art. 282, art. 289-294, art. 303, art. 304, art. 306, art. 307, art. 309, art. 345, art. 346, art. 354, art. 360-367; infracțiunile săvârșite cu intenție depășită care au avut ca urmare moartea unei persoane; infracțiunile cu privire la care urmărirea penală a fost efectuată de către Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism sau Direcția Națională Anticorupție, dacă nu sunt date prin lege în competența altor instanțe ierarhic superioare; infracțiunile de spălare a banilor și infracțiunile de evaziune fiscală prevăzute de art. 9 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, cu modificările ulterioare.

De asemenea, tribunalul soluționează conflictele de competență ivite între judecătorii din circumscripția sa, precum și contestațiile formulate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătoria în cazurile prevăzute de lege precum și alte cauze anume prevăzute de lege (de pildă, contestațiile împotriva măsurilor preventive dispuse de judecătoria);

(iii) *Curtea de apel* este, în mod excepțional, competentă să judece în primă instanță cu privire la infracțiunile prevăzute de Codul penal (Legea nr. 286/2009) în art. 394-397, art. 399-412 și art. 438-445; infracțiunile privind securitatea națională a României, prevăzute în legi speciale; infracțiunile săvârșite de judecătorii de la judecătorii, tribunale, curțile de apel și Curtea Militară de Apel și de procurorii de la parchetele care funcționează pe lângă aceste instanțe; infracțiunile săvârșite de magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, infracțiunile săvârșite de avocați, notari publici, executori judecătorești, de controlorii

¹⁾ Într-un interviu publicat în anul 2010 înainte de adoptarea NCPP (Despre justiție și judecătoria. Interviu, Ed. Universitară, 2010) prof. Corneliu Bîrsan arăta: „(...) așezarea pe orizontală, pe o poziție egală, de primă instanță, a judecătorilor și a tribunalelor, cu competența delimitată după litigiul adecvate, valoarea litigiului, natura acestuia, pericolozitatea infracțiunilor etc. A doua verigă a sistemului ar trebui dată de curțile de apel; în principiu, hotărârile pronunțate în primă instanță de judecătorii și tribunale să poată fi atacate cu apel în fața acestor curți. Este soluția reținută în varianta pe care o știm – sper să fi rămas așa în proiectul Codului de procedură penală. În sfârșit, a treia verigă ar urma să fie dată de instanța supremă, care să judece numai recursurile în drept, cu filtrarea cauzelor în care, într-adevăr, se pune o problemă de interpretare a legii. Eu cred cu putere că numai într-o asemenea organizare judiciară se poate vorbi de un sistem judiciar coerent, în cadrul căruia instanța supremă sa-și îndeplinească atribuția constituțională a asigurării interpretării unitare a legii. Sunt convins că acest sistem ar elimina, în bună măsură, «practica neunitară» a instanțelor românești, la ora actuală obiect al câtorva sute de dosare aflate pe rolul Curții europene”.

financieri ai Curții de Conturi, precum și auditori publici externi, infracțiunile săvârșite de șefii cultelor religioase organizate în condițiile legii și de ceilalți membri ai înaltului cler, care au cel puțin rangul de arhieru sau echivalent al acestuia; infracțiunile săvârșite de membrii Curții de Conturi, de președintele Consiliului Legislativ, de Avocatul Poporului, de adjuncții Avocatului Poporului și de chestori.

În vederea uniformizării practicii judiciare, Curtea de apel judecă atât apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de judecătorii, cât și a celor pronunțate de tribunale.

De asemenea, Curtea de apel soluționează conflictele de competență ivite între instanțele din circumscripția sa (cu excepția celor date în competența tribunalului), contestațiile formulate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în cazurile prevăzute de lege, strămутarea judecării cauzei de la o judecătorie la alta sau de la un tribunal la altul, precum și alte cauze anume prevăzute de lege.

(iv) *Înalta Curte de Casație și Justiție* va avea competență personală în primă instanță cu privire la infracțiunile de înaltă trădare, la infracțiunile săvârșite de senatori, deputați și membri din România în Parlamentul European, de membrii Guvernului, de judecătorii Curții Constituționale, de membrii Consiliului Superior al Magistraturii, de judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție și de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Ca instanță de control judiciar, Înalta Curte de Casație și Justiție va judeca apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, în primă instanță, de curțile de apel, de curțile militare de apel și de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și calea extraordinară de atac a recursului în casație.

De asemenea, Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează conflictele de competență în cazurile în care este instanța superioară comună instanțelor aflate în conflict, cazurile în care cursul justiției este întrerupt, cererile de strămутare în cazurile prevăzute de lege, precum și contestațiile formulate împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel în cazurile prevăzute de lege; de asemenea, judecă recursurile în interesul legii.

Sistemul justiției militare va fi organizat pe două paliere:

a) *Tribunalul militar* judecă în primă instanță *toate infracțiunile comise de militari* (competență personală) până la gradul de colonel inclusiv, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe;

b) *Curtea militară de apel* judecă: infracțiunile prevăzute de Codul penal (Legea nr. 286/2009) în art. 394-397, art. 399-412 și art. 438-445, săvârșite de militari; infracțiunile privind securitatea națională a României, prevăzute în legi speciale, săvârșite de militari; infracțiunile săvârșite de judecătorii tribunalelor militare și de procurorii militari de la parchetele militare care funcționează pe lângă aceste instanțe. De asemenea, Curtea militară de apel infracțiunile săvârșite de generali, mareșali și amirali, precum și cererile de strămутare, în cazurile prevăzute de lege.

Ca instanță de control judiciar Curtea militară de apel va judeca apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de tribunalele militare.

3.2. Judecata în primă instanță

În cursul judecății în primă instanță, completul învestit cu cauza penală verifică temeinicia acuzației formulate de procuror, fiind garantate părților și subiecților procesuali plenitudinea drepturilor prevăzute de art. 6 din Convenția europeană.

Noul cod pune un accent deosebit pe asigurarea principiilor contradictorialității, oralității, nemijlocirii, egalității armelor, al loialității și legalității procedurilor în scopul aflării adevărului într-o procedură adversarială. În faza de judecată, acuzarea și apărarea se vor confrunta în fața unui judecător independent și imparțial. Sarcina probei revine acuzării, iar dubiul profită suspectului sau inculpatului. Instanța administrează probe la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau a părților și, în mod subsidiar, din oficiu, atunci când consideră necesar pentru formarea convingerii sale.

Astfel, noul cod se plasează în tradiția filozofică dezvoltată de *Niklas Luhmann*¹⁾, potrivit căreia percepția cu privire la justiția unei hotărâri depinde de gradul de participare a diverșilor actori în mecanismele procedurii decizionale.

În luarea deciziei asupra existenței infracțiunii și a vinovăției inculpatului, instanța hotărăște motivat, cu trimitere la toate probele evaluate. Probele nu au o valoare dinainte stabilită prin lege și sunt supuse liberei aprecieri a instanței în urma evaluării tuturor probelor administrate în cauză. Condamnarea se dispune doar atunci când instanța are convingerea că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă.

În vederea judecării cu celeritate a cauzelor, codul prevede posibilitatea judecării potrivit procedurii abreviate a recunoașterii vinovăției. Astfel, instanța poate soluționa cauza numai pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale, dacă inculpatul solicită aceasta și recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa și dacă instanța apreciază că probele sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, cu excepția cazului în care acțiunea penală vizează o infracțiune care se pedepsește cu detențiune pe viață.

Noul cod elimină posibilitatea instanței de a dispune restituirea cauzei la parchet, datorită funcției pe care o exercită camera preliminară, precum și posibilitatea suspendării judecării cauzei atunci când se ridică o excepție de neconstituționalitate.

Instanța hotărăște asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunțând, după caz, condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitarea sau încetarea procesului penal. Prin aceeași hotărâre instanța se pronunță și asupra acțiunii civile.

După pronunțare, o copie a minutei hotărârii se comunică procurorului, părților, persoanei vătămate și, în cazul în care inculpatul este arestat, administrației locului de deținere, în vederea exercitării căii de atac. În cazul în care inculpatul nu înțelege limba română, o copie a minutei hotărârii se comunică într-o limbă pe care o înțelege. După redactarea hotărârii, acestora li se comunică hotărârea în întregul său. În cazul în care instanța a dispus amânarea aplicării pedepsei sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere,

¹⁾ *N. Luhmann*, La légitimation par la procédure, Ed. Cerf, coll. „Passages”, Laval, 2001.

hotărârea se comunică serviciului de probațiune și, după caz, organului sau autorității competente să verifice respectarea obligațiilor dispuse de instanță.

3.3. Judecata în apel

Codul dă eficiență principiului dublului grad de jurisdicție, prevăzut de art. 2 parag. 1 al Protocolului 7 la Convenția europeană, prevăzând singură cale ordinară de atac cu privire la fondul cauzei: apelul. Instanța de apel poate readministra probele administrate la prima instanță și poate administra probe noi, fiind obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze cauza și să verifice hotărârea primei instanțe sub toate aspectele de fapt și de drept.

Noul cod renunță la instituția apelului peste termen, având în vedere reglementarea detaliată a posibilității redeschiderii procesului penal în cazul judecării în lipsă a inculpatului (cale extraordinară de atac).

4. Elemente de justiție negociată

Noul cod consacră elemente de justiție negociată¹⁾, prin reglementarea instituției acordului de vinovăție, inspirată din procedura anglo-saxonă (*plea bargaining*²⁾), cât și din modelul similar francez (*la comparution sur reconnaissance préalable de culpabilité*) ori italian (*patteggiamento*). Astfel, când, din probele administrate, rezultă suficiente date cu privire la existența faptei pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și cu privire la vinovăția inculpatului major, procurorul, din oficiu sau la solicitarea inculpatului, are posibilitatea de a încheia cu acesta un acord de recunoaștere a vinovăției, ce are ca obiect recunoașterea comiterii faptei și acceptarea încadrării juridice³⁾ pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și privește felul și cuantumul pedepsei (principale, accesorii, sau complementare), precum și forma de executare a acesteia.

¹⁾ În doctrină s-a arătat că prin „*justiție negociată*” se înțelege acea procedură prin care se permite părților să intervină, într-o măsură mai restrânsă sau mai extinsă, fie într-o formă pozitivă, care implică o acceptare, fie într-o manieră negativă, care presupune lipsa unui refuz, în cadrul procedurilor penale, putând să influențeze prin demersul lor deznodământul acestor proceduri. Posibilitatea conferită inculpatului de a refuza sau de a accepta anumite propuneri, privită izolat, nu este de natură a conferi un caracter negociat procedurilor. Accentul cade pe posibilitatea părților de a supune discuțiilor aspecte ce țin de desfășurarea procedurilor penale, având puterea ca, prin concesii reciproce, să influențeze măcar parțial conținutul acestor propuneri, ajungându-se în final la pronunțarea unei hotărâri care să reprezinte rezultatul negocierilor (a se vedea *J. Pradel*, *Procédure penale*, Éd. Cujas, 10e éd., Paris, 2000, p. 236 și urm.; *F. Tulkens, M. Van der Kerchove*, *La justice pénale: justice imposée, justice participative, justice consensuelle ou justice négociée?*, în *Ph. Gerard, Ph. Ost, M. Van der Kerchove*, *Droit Negocie, droit impose?*, F.U.S.L., Bruxelles, 1999, p. 124 și urm.; *F. Tulkens*, *Negotiated justice*, în *M. Delmas-Marty, J.R. Spencer*, *European Criminal Procedures*, Cambridge University Press, 2002, p. 663 și urm.).

²⁾ În sistemul de drept anglo-saxon (care a stat la baza tuturor reglementărilor din dreptul continental în materia justiției negociate) obiectul negocierii îl poate constitui *pedeapsa* – în procedura *sentence bargaining*, existând un acord vertical care se impune judecătorului în stabilirea pedepsei, ori chiar *învinuirea* – procedura *charge bargaining*, când se realizează un acord orizontal între persoana acuzată și procuror, acesta din urmă putând fie să renunțe la acuzații, fie să modifice învinuirea.

³⁾ Acordul de recunoaștere a vinovăției se poate încheia numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 15 ani.

La stabilirea cuantumului pedepsei și a formei de executare a acesteia, procurorul trebuie să dea dovadă de o deosebită maturitate și etică profesională, în vederea respectării principiului proporționalității pedepsei.

Pe parcursul acestei proceduri, inculpatul are posibilitatea de a solicita procurorului acordarea unui termen, în care să poată reflecta asupra propunerilor acestuia, în vederea respectării dreptului la apărare.

Instanța, analizând acordul, pronunță una dintre următoarele soluții:

a) admite acordul de recunoaștere a vinovăției și pronunță soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 480-482 cu privire la toate faptele reținute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului;

b) respinge acordul de recunoaștere a vinovăției și trimite dosarul procurorului în vederea continuării urmăririi penale, dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 480-482 cu privire la toate faptele reținute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului, sau dacă apreciază că soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat este nelegală sau nejustificat de blândă în raport cu gravitatea infracțiunii sau pericolozitatea infractorului;

Pe această cale se poate ajunge ca această procedură simplificată, deși având caracter special, să devină regula în materia infracțiunii de o gravitate mică și mijlocie.

5. Căile extraordinare de atac

5.1. Contestația în anulare

Contestația în anulare este calea extraordinară de atac ce poate fi exercitată în cazurile strict și limitativ prevăzute de lege, în scopul anulării unei hotărâri definitive pronunțate cu încălcarea normelor procesual penale în următoarele cazuri:

a) când judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți sau când, deși legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate;

b) când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal;

c)¹⁾ când hotărârea din apel a fost pronunțată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului;

d) când instanța de apel nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate;

e) când judecata în apel a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii;

f) când judecata în apel a avut loc în lipsa avocatului, când asistența juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii;

¹⁾ Lit. c)-h) de la art. 426 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 109 din O.U.G. nr. 18/2016.

g) când ședința de judecată în apel nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel;

h) când instanța de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă;

i) când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă.

Se remarcă astfel că o parte dintre cazurile care anterior erau apreciate drept cazuri de casare (recurs în casație) au fost trecute, prin LPANCPP, în sfera contestației în anulare.

5.2. Recursul în casație

Prin intermediul recursului în casație, Înalta Curte de Casație și Justiție își va exercita rolul în vederea asigurării unei practici unitare la nivelul întregii țări. Cazurile în care se poate exercita recursul în casație vizează exclusiv legalitatea hotărârii și nu aspecte de fapt.

Noul cod impune condiții stricte cu privire la cuprinsul cererii de recurs în scopul asigurării unei rigori și discipline procesuale și al evitării introducerii, în mod abuziv, a unor recursuri care nu se încadrează în motivele prevăzute de lege. Astfel, nu pot fi atacate cu recurs în casație:

a)¹⁾ hotărârile de respingere ca inadmisibilă a cererii de revizuire;

b) hotărârile de respingere a cererii de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsă;

c) hotărârile pronunțate în materia executării pedepselor;

d) hotărârile pronunțate în materia reabilitării;

e) soluțiile pronunțate cu privire la infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate;

f) soluțiile pronunțate ca urmare a aplicării procedurii privind recunoașterea învinuirii;

g) hotărârile pronunțate ca urmare a admiterii acordului de recunoaștere a vinovăției.

Procedura recursului în casație presupune două etape: (i) admisibilitatea în principiu, ce are rolul unui filtru al recursurilor. Aceasta se desfășoară în camera de consiliu, în procedură, scrisă, necontradictorie; (ii) judecarea recursului după admiterea în principiu.

Formularea cererii de recurs în casație nu are caracter suspensiv, însă după admiterea în principiu se poate suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii, putând fi impusă respectarea de către condamnat a unor obligații.

5.3. Revizuirea

Noul cod prevede un nou caz de revizuire, hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală care, după ce hotărârea a devenit definitivă, a fost declarată neconstituțională ca urmare a admiterii unei excepții de neconstituționalitate ridicate în acea cauză, în situația în

¹⁾ Lit. a) și c) de la alin. (2) al art. 434 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 112 din O.U.G. nr. 18/2016.

care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Astfel, este reglementat un remediu procedural pentru situațiile în care judecarea cauzelor continuă pe perioada desfășurării procedurii de soluționare a excepțiilor de neconstituționalitate.

Cererea de revizuire se adresează instanței care a judecat cauza în prima instanță, iar nu parchetului și va trebui să cuprindă, sub sancțiunea respingerii ca inadmisibilă, indicarea cazului de revizuire, motivarea în fapt și în drept, precum și indicarea mijloacelor de probă propuse în dovedirea temeiniciei acesteia.

În cazul respingerii unei cereri de revizuire, aceleași motive nu mai pot fi reiterate într-o altă cerere.

5.4. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate

Noul cod instituie o nouă cale extraordinară de atac de retractare, în scopul înlăturării dificultăților create în practică de prevederile actualului art. 522¹ C.proc.pen. și în scopul asigurării compatibilității legislației române cu standardele impuse de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Este astfel prevăzută posibilitatea persoanei condamnate definitiv, care a fost judecată în lipsă¹⁾, de a solicita redeschiderea procesului penal în termen de șase luni din ziua în care a luat cunoștință că s-a desfășurat un proces penal împotriva sa, dacă între timp nu s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale.

Procedura redeschiderii procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate presupune două etape: (i) *admisibilitatea în principiu* în care instanța examinează dacă cererea a fost formulată în termen și de către o persoană ce avea dreptul conferit de lege, dacă au fost invocate temeiuri legale pentru redeschiderea procesului penal, precum și dacă motivele în baza cărora este formulată cererea nu au fost prezentate într-o cerere anterioară de redeschidere a procesului penal, care a fost judecată definitiv; (ii) *rejudecarea cauzei*, după admiterea în principiu, când se aplică regulile de drept comun.

6. Executarea hotărârilor penale

Dispozițiile privind executarea hotărârilor penale au ca scop armonizarea dispozițiilor procedurale cu cele din noul Cod penal, din *Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, respectiv din Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.*

¹⁾ Este considerată persoană judecată în lipsă inculpatul care, la judecată, nu a avut cunoștință de proces sau care deși a avut cunoștință de proces în orice mod, a lipsit în mod justificat de la judecarea cauzei.

În scopul degrevării instanțelor de judecată au fost prevăzute noi atribuții în sarcina judecătorului delegat cu executarea, prealabile judecării.

7. Asigurarea unei practici judiciare unitare

În vederea asigurării unei practici judiciare, noul cod reglementează recursul în interesul legii și sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept.

7.1. Recursul în interesul legii

Reglementarea recursului în interesul legii va fi substanțial modificată prin:

(i) *lărgirea sferei categoriilor de persoane care pot sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție*: procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție sau colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului;

(ii) *introducerea unei condiții de admisibilitate*, care presupune dovedirea că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii;

(iii) *o nouă procedură de judecată*: Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, în lipsa acestuia, din vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia, un număr de 14 judecători din secția în a cărei competență intră chestiunea de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții. Președintele completului este președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, în lipsa acestuia, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(iv) *stabilirea unui termen de motivare și publicare a deciziei*: decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

7.2. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Este creat, astfel, un nou mecanism pentru unificarea practicii judiciare, care presupune rezolvarea de principiu a unei chestiuni de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatănd că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a

cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se poate face numai de un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță. Sesizarea se judecă de un complet format din președintele secției corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție sau de un judecător desemnat de acesta și 8 judecători din cadrul secției respective. Președintele secției sau, în caz de imposibilitate, judecătorul desemnat de acesta este președintele de complet și va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor. Atunci când chestiunea de drept privește activitatea mai multor secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție va transmite sesizarea președinților secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept. În acest caz, completul va fi alcătuit din președintele sau, în lipsa acestuia, din vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, care va prezida completul, din președinții secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept, precum și câte 5 judecători din cadrul secțiilor respective, desemnați aleatoriu de președintele completului. După alcătuirea completului, pentru întocmirea raportului, președintele completului va desemna câte un judecător din cadrul fiecărei secții. Raportorii nu sunt incompatibili.

Sesizarea se judecă fără citarea părților, în cel mult 3 luni de la data investirii, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Dezlegarea dată problemelor de drept este obligatorie pentru instanțe, inclusiv în cauza în legătură cu care s-a ridicat problema de drept, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Jud. dr. Mihail Udroi

*Membru al Comisiei de redactare a Proiectului Noului Cod de procedură penală
precum și a proiectului Legii de punere în aplicare a Noului Cod de procedură penală*